

Milé sestry, milí bratři, máme dnes před sebou oddíl z evangelia, ve kterém Ježíš úzce propojuje dvě klíčová témata křesťanského života, kterými jsou víra a modlitba. Víra se projevuje modlitbou. V závěrečné verši k tomu ještě přistupuje třetí téma, kterým je odpuštění.

Ježíš jde s učedníky do Jeruzaléma a učedníci žasnou nad tím, co Ježíš předchozího dne vykonal. Ježíš předchozí den, když šli stejnou cestou, proklet fíkovník, který neměl ovoce a ten fíkovník do druhého dne uschnul. Bylo to symbolické gesto. Zpustošení fíkovníku je starozákonním symbolem Božího soudu (Iz 34,4; Oz 2,14; Jo 1,7–12; Am 4,9; Ab 3,17–19; srov. Ž 105,33). Fíkovník, který nenese ovoce a zcela uschne, je zde obrazem chrámu jako náboženské instituce, která neplní svůj účel a spěje ke svému zániku. Evangelium propojuje tento fíkovník s chrámem.

Ježíš měl hlad a hledal na fíkovníku plody, ale našel pouze listí. Proto řekl: „*At' z tebe již navěky nikdo nejí ovoce!*“ (v. 14) Pak Ježíš přišel do chrámu a vyhnal z něho prodavače a směnárníky. Chrám má být domem modlitby pro všechny národy, ale podle Ježíše se stal „doupětem lupičů“. Druhý den ráno, když jdou opět Ježíš a učedníci kolem tohoto fíkovníku, tak učedníci vidí, že ten fíkovník od kořenů uschl. Tedy od Ježíšových slov o fíkovníku k jeho viditelnému uschnutí uplynul pouze jeden den. Této nápadné změny si všimne Petr a vzpomene si při tom na Ježíšova včerejší slova.

Příběh o fíkovníku je tedy rozdělen příběhem o očištění chrámu. Obě události se proto mají vykládat ve vzájemném světle. Neplodnost a následné uschnutí fíkovníku vysvětluje Ježíšovo jednání v chrámu a chrámová událost zase vysvětluje symbolický význam toho, co se stalo s fíkovníkem.

Duchovní neplodnost chrámového provozu byla dána tím, že místo toho, aby byl chrám místem modlitby, stal se místem obchodu. Místem kšeftování. Ježíš dokonce říká v narážce na proroka Jeremiáše (7,11), že z něho udělali „doupě lupičů“. Místo modlitby se stalo místem neférových obchodů. Proto je chrám duchovně neplodným a nenasytí duchovní hlad člověka podobně, jako fíkovník bez fíků neuspokojí hlad fyzický.

Fíkovník bez plodů, který na základě Ježíšova slova do druhého dne uschnul, je tedy obrazem duchovně neplodného chrámového kultu, jehož zánik se již blíží. Učedníci se patrně nad tím, co se stalo s fíkovníkem, podivují a Ježíš jim na to říká: „*Mějte víru v Boha!*“ Ježíš tedy svůj čin vysvětluje jako projev důvěry vůči Bohu, ke které také vyzývá učedníky. Otevírá tím několik následných výroků, ve kterých propojuje víru s modlitbou. Právě tyto dva klíčové projevy duchovního života, víra a modlitba, mohou být zastřeny chrámovým kultickým provozem, který vzbuzuje dojem, že je všechno v pořádku, podobně jako u fíkovníku, který má košaté listí, a přitom mu něco podstatného chybí.

Nejdříve tedy Ježíš učedníkům říká: „*Mějte víru v Boha!*“ A hned v zápětí, v dalším výroku, se ukáže, že jde o víru, která příslovečně „hory přenáší“. V Ježíšově výroku jde ovšem o konkrétní horu, kterou mají Ježíš a učedníci právě před očima: „*Amen, pravím vám, kdo řekne této hoře...*“ (v. 23). Ježíš a učedníci jdou do chrámu (v. 27), před sebou tedy mají chrámovou horu. A právě tato chrámová hora se může paradoxně stát překážkou pro víru a pro modlitbu. Víra ji ovšem může odstranit, může ji přenést do moře, může ji odsunout, aby nebránila, aby nevytvářela falešný dojem, že všechno je v pořádku, když se na ní koná kultický provoz.

Přesunutí hory do moře může mít v souvislosti s očištěním chrámu a s neplodným fíkovníkem tedy význam odstranění toho, co jako hora člověku brání nést duchovní ovoce. Právě víra, bytostná důvěra v Boha, konkrétně v jeho milosrdenství a v záchranu života, tato víra může odstranit z lidského života překážky, které se zdají být obrovské jako hora.

Víra může působit v lidském životě dalekosáhlé důsledky, které zde Ježíš ilustruje nadsázkou o přenesení chrámové hory do moře.

V dalším výroku pak Ježíš propojuje tuto víru s modlitbou: „*Věřte, že všechno, oč v modlitbě prosíte, je vám dáno a budete to mít.*“ (v. 24). Víra se projevuje tím, že člověk se s důvěrou obrací k Bohu v modlitbě. Věřit Bohu znamená modlit se. Modlit se s důvěrou vůči Bohu.

Když se mně někdo zeptá, co to znamená věřit, nebo jak se projevuje víra, tak na prvním místě bych řekl právě toto. Víra se projevuje tak, že se člověk s důvěrou obrací k Bohu v modlitbě. Možná, že právě toto bylo největším úskalím tehdejšího chrámového kultu. Místo toho, aby byl chrám prostorem pro modlitbu, která je projevem důvěry vůči Bohu, tak se stal místem, kde se odehrávalo všechno možné, jenom ne toto podstatné.

A zároveň, a to je Ježíšův poslední výrok v této návaznosti: „*Kdykoli povstáváte k modlitbě, odpouštějte, co proti druhým máte.*“ (v. 25). Vztah důvěry vůči Bohu, který se projevuje tím, že se člověk k Bohu obrací v modlitbě, má bezprostřední dopad na to, jakým způsobem přemýšlíme o druhých lidech a jak se k nim vztahujeme. Tou bariérou, tou pomyslnou horou, která může stát mezi námi a Bohem, horou, která způsobuje duchovní neplodnost, může být neochota odpustit.

Když shrnu to, co zde Ježíš říká svým učedníkům na pozadí neplodného chrámového kultu, který spěje ke svému zániku jako neplodný, uschlý fíkovník, tak je to velmi jednoduché poselství: Mějte víru v Boha, modlete se s důvěrou vůči Bohu a navzájem si odpouštějte. Víra je schopná překonat překážky, které se jeví velké jako hora, je schopná je odstranit.

Proto Ježíšova výzva zní: „*Mějte víru v Boha!*“, doslova: „*Mějte víru Boží!*“ Víra Boží znamená, že Bůh je věrný. Apoštol Pavel používá stejnou formulaci v listu Římanům (3,3), aby vyjádřil právě to, že Bůh je věrný i navzdory lidské nevěrnosti. Víra je důvěra a je to také věrnost. A tak nás ta Ježíšova výzva vede k tomu, abychom věřili v Boha, měli vůči němu důvěru, ale také, abychom byli ve svém postoji vůči Bohu věrní a vytrvalí tak, jako je věrný Bůh.

„*Mějte víru Boží!*“, tedy buďte věrní tak, jako je věrný Bůh. A Bůh je věrný i navzdory naší nevěrnosti. Proto k této věrnosti patří právě i ta schopnost odpouštět. Bůh je věrný, a proto nám odpouští. Zůstává věrný a svou věrností, svým odpuštěním, překonává naši nevěrnost. Mějte takovouto víru a budete jí přenášet i hory. Amen.